

Slide 1

Met deze presentatie wil ik graag onze problemen en zorgen omtrent grondwater en vernattingmaatregelen in de Maashorst ten gehore brengen.

Slide 2

In het verleden zijn diverse gebieden rondom de Maashorst ontwikkeld voor woningen, bedrijven en natuur.

Voordat een bouw kan starten, moeten de bouwplannen getoetst worden aan de waterparagraaf, en moet er geotechnisch onderzoek uitgevoerd worden. Het bepalen van het hoogste grondwaterpeil over een aantal jaren vormt hierin een cruciaal element. Dit peil wordt gebruikt voor:

- 1) hoogtebepalingen van openingen (deuren, koekoek), ter voorkoming van binnenstromend water
- 2) bepalingen omtrent fundering, ter voorkoming dat deze onder water staat
- 3) berekenen van hoogteplaatsing en bergingscapaciteit van infiltratieputten
- 4) sterkteberekening van o.a. de fundering in verband met opwaartse waterdruk

Wanneer bouwvergunningen onherroepelijk worden verleend betekent dit dat aan de eisen van gemeente, waterschap, en provincie wordt voldaan en dat deze passen binnen het bestemmingsplan.

Deze instanties zijn vervolgens verantwoordelijk voor het handhaven van de grondwaterpeilen waarop vergund is.

Slide 3 (grondwaterpeil historie)

Op deze slide zien we de grondwaterstand (GWS) van 2016-2024 gemeten bij Scherpenberg, Zeeland. De meting fluctueert rondom ongeveer 18200+ NAP in 2016-2022. In 2024 is de GWS echter significant verhoogd, met wel 1.2 meter, gedurende de gehele meettijd.

Dit betekent dat er wordt afgeweken van de uitgangspunten waarop woningen, bedrijven en terreinen zijn vergund en gerealiseerd. Dit is ook het geval bij de beleidsmatige grondwaterverhoging van minimaal 35cm volgens de omgevingsvisie.

Bij afwijkingen van bestaande bestemmingsplannen is normaal gesproken het uitvoeren van een omgevingsdialoog en effectenanalyse vereist. Dit is niet gedaan in de vernattingkwestie.

Een van onze zorgen is dat we met deze grondwaterstand de komende winter weer onder water staan. Dit is niet onwaarschijnlijk op basis van de getoonde trend.

Slide 4 (grondwaterpeil 2024)

Op deze slide zien we de meetdata van het jaar 2024. Het GWS is met 19200+ NAP consistent heel hoog. Dit is ook merkbaar, want gedurende deze periode staan grote delen van de Maashorst, zowel de natuur- als de woongebieden, onder water.

Een opvallend moment is 23 juli 2024 (zie pijl). Dit is het moment waarop een omwonende op eigen initiatief de Nabbe gat stuw heeft geopend. Hierna is een duidelijke GWS daling zichtbaar. Deze gebeurtenis toont aan dat het GWS stuurbaar is, i.e., overmacht lijkt geen reden voor het hoog blijven van het GWS. Verschillende vragen en zorgen komen hierbij op: waarom is er niet gestuurd door waterschap om het GWS te normaliseren? Worden wij bewust onder water gehouden ten behoeve van de vernattingsagenda?

Slide 5 (Gevolgen structureel hoog grondwaterpeil)

Structurele verhogingen van de GWS hebben grote gevolgen voor onze waterveiligheid. Hierin herkennen we incidentele schade door regenval, waarvoor we extra kwetsbaar worden als de grond door vernatting eerder verzadigd raakt. Kelders en tuinen kunnen hierdoor onder water komen staan, of het water kan woningen binnenstromen. De foto's uit de omgeving Maashorst uit 2023 en 2024 spreken voor zich.

Daarnaast is er een grote zorg voor structurele en fundamentele schade. Bij hoog GWS kunnen funderingen langdurig onder water staan. Funderingen en muren kunnen scheuren doordat de constructie niet berekend is op de opwaartse druk van het grondwater. Vocht kan doorslaan of optrekken door muren en vloeren. Huizen kunnen onbewoonbaar worden. Ook van fundamentele schade is nu al sprake bij omwonenden, en veel zal momenteel nog onzichtbaar zijn.

De opgelopen schade bij omwonenden en bedrijven in de Maashorst is groot. Het is de kerntaak van waterschap om ons te beschermen tegen water.

Slide 6 (Visie versus realiteit)

De visie en de plannen klinken mooi en misschien wel utopisch: Klimaatbestendig, robuust, en stuurbaar, met goede waterpeilen en de natuur die zichzelf regelt.

De harde realiteit voor ons is echter dat het watersysteem onbestendig is gebleken tegen veel regen. Op de momenten dat het nodig was lijkt er ofwel geen capaciteit of geen wil te zijn tot sturing van het watersysteem, waardoor we continue onder water hebben gestaan.

Het verwijderen van afwateringsmechanismen ontnemt de verdere mogelijkheid tot bijsturen. Hoe kan er dan nog het hoofd geboden worden aan weersextremen? Nederland wordt niet alleen droger, het wordt ook natter (bron: knmi). Daarnaast zijn extreme verschijnselen grotendeels onbegrepen en niet nauwkeurig te beschrijven met modellen (bron: knmi). Kunnen we dan wel met gezond verstand de sloten dempen?

Slide 7 (Onze verzoeken)

Vanuit deze gegronde zorgen hebben wij de volgende verzoeken.

- Tijdelijk stoppen met beleid gericht op vernatting
- Eerst feiten in beeld brengen:
 - Hoe verhouden maatregelen zich tot vergunde peilen van bestaande eigendommen?
 - Model-gebaseerde verwachtingen toetsen aan (actuele) werkelijkheid, en eventueel herkalibratie waar nodig.

- (Verdere) effecten analyse:
 - Analyse effecten vernatting op omliggende functies (zie ook aanbeveling in BI1417-101-100-RHD-ZZ-XX-RP-Z-0003)
 - Opnemen van seizoensanalyses met effecten van weersextremen
- Opzetten van gedegen plan dat waterveiligheid omwonenden garandeert:
 - Duidelijke grenzen en garanties voor grondwaterpeilen bewoning en bedrijven
 - Ten alle tijden stuurbaar
 - Pro-actieve en transparante communicatie met omwonenden
 - Omgevingsdialoog moet gevoerd worden bij beleidsmatige GWS verhoging